

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П.Л.ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії
академік НАМН України професор

Ю. В. Вороненко

«27» 02 2018 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ІСПИТІВ В АСПІРАНТУРУ
за науковою спеціалізацією
« КАРДІОЛОГІЯ »
14.01.11

Київ – 2018

Програма вступного іспиту в аспірантуру за спеціалізацією Кардіологія розроблена співробітниками кафедр Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

Долженко Марина Миколаївна	Доктор мед. наук, професор, завідувач кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика
Жарінов Олег Йосипович	Доктор мед. наук, професор кафедри функціональної діагностики НМАПО імені П.Л.Шупика
Боброва Олена Миколаївна	Доктор мед. наук, професор кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика
Куць Віктор Олександрович	Кандидат мед. наук, доцент кафедри функціональної діагностики НМАПО імені П.Л.Шупика
Кожухарьова Наталія Анатолівна	Кандидат мед. наук, доцент кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика
Давидова Ірина Володимирівна	Кандидат мед. наук, доцент кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика
Мимренко Сергій Миколайович	Кандидат мед. наук, доцент кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика
Поташев Сергій Вікторович	Кандидат мед. наук, доцент кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика
Конопляник Лариса Іванівна	Кандидат мед. наук, асистент кафедри кардіології НМАПО імені П.Л.Шупика

до програми вступного іспиту в аспірантуру
за спеціалізацією «Кардіологія»

Серцево-судинні захворювання (ССЗ) посідають перше місце в структурі захворюваності. Незважаючи на досягнення останніх років, щодо оптимізації лікувально-діагностичних підходів ССЗ є однією з основних причин втрати працездатності та смертності населення. З приводу цього, підготовка освідчених спеціалістів, науковців з кардіології є дуже важливим і нагальним.

Програма іспиту в аспірантуру за спеціалізацією 14.01.11 – кардіологія розрахована на лікарів-кардіології. Вона створена на основі програми післядипломного навчання лікарів за спеціальністю кардіологія.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань з кардіології та суміжних дисциплін, таких як хірургічні та інвазивні методи діагностики і лікування захворювань серцево-судинної системи, діагностика та лікування захворювань судин, клінічної фармакології кардіологічних препаратів, етики та деонтології лікаря, необхідних для комплексної оцінки знань вступників до аспірантури.

Список літератури, наведений у кінці програми, містить сучасну вітчизняні та закордонні наукові видання з питань практичної та теоретичної кардіології.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ІСПИТІВ В АСПІРАНТУРУ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ
14.01.11 – КАРДІОЛОГІЯ**

Код	Назва курсу, розділу, теми
01	Основи організації кардіологічної служби в Україні

02	Клінічна анатомія і фізіологія ССС
02.01	Клінічна анатомія серця
02.02	Фізіологія, біохімія та патологія скорочення серця
02.03	Регуляція тону су периферичних судин. Роль біологічно активних речовин. Функції ендотелію.
02.04	Коронарний кровотік, його особливості і регуляція. Особливості мозкового та ниркового кровотоку і його регуляції.
02.05	Система гемостазу. Згортальна, протизгортальна та фібринолітична система плазми. Роль тромбоцитів.
03	Клінічна електрокардіографія.
03.01	Теоретичні основи ЕКГ. Механізми формування ЕКГ.
03.02	Аналіз ЕКГ.
03.03	ЕКГ ознаки гіпертрофії шлуночків та передсердь.
03.04	ЕКГ при порушеннях серцевого ритму і провідності
03.05	ЕКГ при ІХС
03.06	ЕКГ при некоронарогенних захворюваннях міокарда
03.07	ЕКГ при пробах з фізичним навантаженням.
04	Інші методи обстеження пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної системи.
04.01	Загальнолікарське обстеження.
04.02	Клінічна оцінка лабораторних методів обстеження в практиці кардіолога.
04.03	Клінічна оцінка рентгенологічних методів обстеження.
04.04.	Ультразвукові методи дослідження серця і судин.
04.05	Радіоізотопні методи дослідження в кардіології.
04.06	Навантажувальні проби в кардіології, показання та протипоказання до проведення, методика виконання
04.07	Магнітокардіографія, місце в сучасній кардіології
05	Загальні принципи і методи лікування.
05.01	Медична психологія. Етика та деонтологія лікаря.
05.02	Застосування вимог лікарської етики та деонтології у практиці.
05.03	Основні питання клінічної фармакології в кардіології.
05.04	Немедикаментозні методи лікування кардіологічних хворих.
06	Атеросклероз
06.01	Етіологія та патогенез. Класифікація
06.02	Клінічні прояви атеросклерозу.
06.03	Методи діагностики атеросклерозу різних судинних басейнів.
06.04	Лікування і вторинна профілактика атеросклерозу.
07	Хронічна ІХС
07.01	Визначення ІХС. Етіологія, патогенез та класифікація ІХС.
07.02	Методи діагностики хронічної ІХС.
07.03.	Первинна і вторинна профілактика ІХС. Ефективність за даними доказової медицини.
07.04.	Раптова коронарна смерть.
07.05.	Стабільна стенокардія.
07.06.	Безбольова ішемія міокарда.
08.	Гострі коронарні синдроми.

08.01.	Визначення, класифікація ГКС.
08.02.	Патогенез ГКС. Поняття про нестабільну атеросклеротичну бляшку. Причини дестабілізації бляшки.
08.03.	Біохімічні маркери некрозу міокарда.
08.04.	ГКС без стійкого підйому сегмента ST.
08.05.	ГКС зі стійким підйомом сегмента ST.
09.	Функціональні захворювання ССС
09.01	Нейроциркуляторна дистонія. Визначення, класифікація та варіанти перебігу НЦД
10.	Артеріальна гіпертензія
10.01	Патофізіологічні механізми розвитку АГ
10.02	Класифікація рівнів АГ та есенціальної АГ
10.03	Клініка і діагностика ЕГ.
10.04	Лікування АГ і профілактика ускладнень ЕГ
10.05	Медико-соціальна експертиза хворих на АГ
10.06	Гіпертензивні кризи.
10.07	Симптоматичні артеріальні гіпертензії.
10.08	Метаболічний синдром.
11	Гіпотонічна хвороба
11.01	Класифікація, етіологія і патогенез гіпотонічної хвороби
11.02	Клінічні прояви гіпотонічної хвороби
11.03	Сучасні підходи до лікування первинної артеріальної гіпотензії та деяких інших форм гіпотензії
11.04	Профілактика гіпотензивних станів
12	Порушення ритму і провідності
12.01	Етіологія аритмій і стани, що сприяють виникненню аритмій
12.02	Електрофізіологічні механізми аритмій і можливості їх визначення в клініці
12.03	Класифікація та номенклатура аритмій серця. Клінічні прояви, ускладнення
12.04	Методи діагностики порушень серцевого ритму та провідності
12.05	Лікування аритмій
12.06	Клінічні прояви. ЕКГ-діагностика, диференційна діагностика, лікування і профілактика окремих видів порушень серцевого ритму і провідності
12.07.	Фібриляція та тріпотіння передсердь.
12.08	Блокади серця. Класифікація і номенклатура.
12.09	Синдром слабкості синусного вузла.
12.10	Синкопальні стани.
13.	Некоронарогенні захворювання серця.
13.01.	Міокардити.
13.02	Кардіоміопатії. Визначення і номенклатура КМП.
13.03	Перикардит. Класифікація за етіологічними формами та перебігом.
13.04	Набуті вади серця.
13.05	Вроджені вади у дорослих.
13.06	Інфекційний ендокардит.
13.07	Травми серця, ураження електричним струмом

14	Серцева недостатність. Визначення .Сучасна класифікація. Етіологічні фактори.
14.02	Патогенетичні механізми.
14.03	Клінічні прояви хронічної СН і їх особливості в залежності від стадії , варіанту, ФК. Ускладнення
14.04	Діагностичні критерії хронічної СН.
14.05	Базисні медикаменти для лікування хронічної систолічної СН.
14.06	Немедикаментозне лікування. Ресинхронізаційна терапія. Зовнішня контрапульсація. Трансплантація серця та імплантація кардіовертера - дефібрилятора. Роль фізичного тренування.
14.07	Лікування діастолічної СН.
14.08	Стратифікація ризику, прогноз, первинна і вторинна профілактика. Експертиза.
15	Невідкладна кардіологія
15.01	Загальні питання організації невідкладної допомоги. Технічне забезпечення та надання медичної допомоги при невідкладних станах.
15.02	Гостра серцева недостатність. Визначення ГСН, класифікація, етіологія, патогенез, механізми розвитку.
15.03	Тромбоемболія гілок легеневої артерії.
15.04	Раптова серцева смерть. Визначення і номенклатура РСС.
16	Принципи та етапи профілактики серцево-судинних захворювань
16.01	Пропаганда здорового способу життя та боротьба з факторами серцево-судинного ризику.
16.02	Комплексна програма щодо посилення профілактики захворювань та укріплення здоров'я населення.
16.03	Санітарно-просвітня робота серед хворих на серцево-судинні захворювання.
16.04	Основи вторинної профілактики серцево-судинних захворювань.
17	Легенева гіпертензія і легеневе серце.
17.01	Легенева гіпертензія. Класифікація Патогенез, пат. анатомія, механізми порушення геодинаміки.
17.02	Хронічне легеневе серце (ХЛС)
18.	Захворювання аорти і периферичних артерій і вен.
18.01	Хвороби аорти: аортит, аневризма, розшарування, х-ба Такаюсу.
18.02	Атеросклероз аорти та периферійних артерій, х-ба Бюргера
18.03	Захворювання периферійних вен, сучасні підходи до діагностики та лікування
19.	Терапевтичні аспекти кардіохірургії та інтервенційної кардіології.
19.01	Показання та основні принципи підготовки хворих до діагностичних та лікувальних інтервенційних втручань
19.02	Сучасні хірургічні методи діагностики та лікування коронарної хвороби серця
19.03	Сучасні хірургічні методи діагностики та лікування вад серця
19.04	Сучасні хірургічні методи діагностики та лікування захворювань магістральних та периферійних судин

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНИХ ІСПИТІВ В АСПІРАНТУРУ ЗА
СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ
14.01.11 – КАРДІОЛОГІЯ**

1. Організація та структура кардіологічної служби в Україні.
2. Клінічна анатомія серця. Фізіологія, біохімія та патологія скорочення серця
3. Регуляція тонузу периферичних судин. Роль біологічно активних речовин. Функції ендотелію.
4. Коронарний кровотік, його особливості і регуляція. Особливості мозкового та ниркового кровотоку і його регуляції.
5. Система гемостазу. Згоральна, протизгортальна та фібринолітична система плазми. Роль тромбоцитів.
6. Теоретичні основи ЕКГ. Механізми формування ЕКГ. Основні та додаткові відведення ЕКГ.
7. Черезстравохідна та ендокардіальна ЕКГ
8. Методи пролонгованої реєстрації ЕКГ.

9. ЕКГ ознаки гіпертрофії шлуночків та передсердь.
10. ЕКГ при порушеннях серцевого ритму.
11. ЕКГ при ІХС
12. ЕКГ при некоронарогенних захворюваннях міокарда
13. Рентгенологічні ознаки захворювань серцево-судинної системи
14. Клінічне значення комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії в кардіологічній практиці.
15. Катетеризація серця і крупних судин, коронарографія, аортографія, вентрикулографія, ангіопульмонографія. Показники гемодинаміки.
16. Ехокардіографія. Діагностичні можливості і методика проведення.
17. Стрес-ехоКГ. Діагностичні можливості і методика проведення.
18. Діагностичні можливості черезстравохідної ехокардіографії.
19. Доплерівське дослідження серця і судин. Тканинна доплер-ехокардіографія.
20. Сцинтиграфія міокарду.
21. Діагностичне значення радіоізотопної вентрикулографії.
22. Поняття про позитронну емісійну комп'ютерну томографію.
23. Навантажувальні проби в кардіології, показання та протипоказання до проведення, методика виконання.
24. Магнітокардіографія, місце в сучасній кардіології
25. Медична психологія. Етика та деонтологія лікаря.
26. Клінічна фармакологія бета-адреноблокаторів
27. Клінічна фармакологія блокаторів кальцієвих каналів.
28. Клінічна фармакологія нітратів.
29. Клінічна фармакологія інгібіторів АПФ.
30. Клінічна фармакологія антагоністів ангіотензинових рецепторів.
31. Клінічна фармакологія діуретиків.
32. Клінічна фармакологія антикоагулянтів.
33. Клінічна фармакологія антиагрегантів.
34. Клінічна фармакологія тромболітичних препаратів.
35. Клінічна фармакологія серцевих глікозидів та інотропних препаратів.
36. Клінічна фармакологія гіполіпідемічних препаратів.
37. Немедикаментозні методи лікування кардіологічних хворих.
38. Атеросклероз. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви атеросклерозу.
39. Лікування і вторинна профілактика атеросклерозу.
40. Визначення ІХС. Етіологія, патогенез та класифікація ІХС. Методи діагностики хронічної ІХС.
41. Гібернований міокард, прекодиціювання та оглушення міокарду.
42. Первинна і вторинна профілактика ІХС. Ефективність за даними доказової медицини.
43. Раптова коронарна смерть. Фактори ризику.
44. Стабільна стенокардія, клініка, алгоритм діагностики.
45. Медикаментозна терапія і вторинна профілактика стабільної стенокардії.
46. Хірургічне лікування хронічної ІХС: види, показання, результати. Ведення хворих після хірургічної реваскуляризації.
47. Механізм безбольової ішемії міокарда і її клінічне значення.
48. Гострі коронарні синдроми (ГКС). Визначення, класифікація ГКС. Біохімічні маркери некрозу міокарда.

49. ГКС без стійкого підйому сегмента ST. Особливості патогенезу. Паталогічна анатомія. Клініка, діагностика і диференційна діагностика
50. Алгоритм ведення хворих на ГКС. Роль хірургічної реваскуляризації міокарда.
51. Первинна і вторинна профілактика ГКС. Реабілітація хворих
52. ГКС зі стійким підйомом сегмента ST, особливості патогенезу, клініка, атипіві варіанти перебігу.
53. Особливості змін ЕКГ, ЕхоКГ, лабораторних показників при ГКС зі стійким підйомом сегмента ST
54. Медикаментозна терапія при неускладненому ГКС з підйомом сегмента ST.
55. Ранні ускладнення інфаркту міокарда (ІМ): гостра лівошлуночкова недостатність, порушення серцевого ритму і провідності, раптова серцева смерть, перикардит (клініка, діагностика, профілактика)
56. Пізні ускладнення інфаркту міокарда: рецидив ІМ, аневризма ЛШ, післяінфарктний синдром Дреслера, тромбоемболії (клініка, діагностика, профілактика).
57. Нейроциркуляторна дистонія. Визначення, класифікація та варіанти перебігу НЦД. Сучасні підходи до лікування НЦД
58. Артеріальна гіпертензія. Етіологія та патофізіологічні механізми розвитку АГ
59. Вторинні артеріальні гіпертензії (АГ): класифікація, клініка та лікування
60. Клініка і діагностика есенціальної гіпертензії. Ускладнення.
61. Лікування і профілактика ускладнень есенціальної гіпертензії.
62. Гіпертензивні кризи. Класифікація гіпертензивних кризів. Диференційована тактика лікування гіпертензивних кризів
63. Метаболічний синдром. Визначення, критерії діагностики та особливості лікування
64. Гіпотонічна хвороба: класифікація, етіологія і патогенез, клінічні прояви гіпотонічної хвороби
65. Електрофізіологічні механізми аритмій і можливості їх визначення в клініці
66. Класифікація та номенклатура аритмій серця. Клінічні прояви, ускладнення
67. Електрофізіологічне дослідження провідникової системи серця (інвазивне та черезстравохідне)
68. Класифікація антиаритмічних препаратів. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів
69. Електроімпульсна терапія
70. Хірургічні методи лікування аритмій
71. Екстрасистоія і парасистоія, види, клінічне значення.
72. Надшлуночкові та шлуночкові тахікардії.
73. Фібриляція та тріпотіння передсердь. Типи. Ускладнення. Вибір стратегії і лікування. Профілактика тромбоемболій
74. Блокади серця. Класифікація і номенклатура. Клініка, ЕКГ-діагностика і диференційна діагностика.
75. Приступ Морганьї-Адамса-Стокса і інші ускладнення брадикардій. Невідкладна допомога. Роль електрокардіостимуляції при брадикардях.
76. Синдром слабкості синусного вузла. Визначення, етіологія, клініка, діагностика. Особливості ведення хворих.
77. Синкопальні стани. Причини, алгоритм диференційної діагностики.

78. Міокардити. Етіологія, патогенез, клініка різних форм міокардитів. Диференційна діагностика.
79. Лікування різних форм міокардитів и стратифікація ризику. Медико-соціальна експертиза хворих на міокардит
80. Дилатаційна кардіоміопатія. Етіологія, патогенез, пат. анатомія, клініка, діагностика. Роль Ехо-КГ, ендоміокардіальної біопсії. Диф. діагностика і вторинна профілактика.
81. Гіпертрофічна кардіоміопатія. Етіологія, патогенез, класифікація. Механізми субаортальної обструкції і її клінічне значення. Пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика.
82. Рестриктивна КМП. Етіологія, патогенез, класифікація. Пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика. Роль доплер Ехо-КГ. Медикаментозне і хірургічне лікування.
83. Кардіоміопатії при ендокринних захворюваннях і дифузних захворюваннях сполучної тканини. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Прогноз.
84. Гострий перикардит. Патогенез, пат. анатомія, клініка, діагностика, диф. діагностика. Особливості клінічного перебігу, діагностики, лікування, прогнозу різних форм.
85. Хронічний ексудативний перикардит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Прогноз. Експертиза.
86. Хронічний констриктивний перикардит. Тампонада серця. Етіологія, патогенез, пат. анатомія клініка в залежності від етіології, діагностика, диф, діагностика. Лікування.
87. Вади мітрального клапана. Етіологія, патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
88. Вади аортального клапану. Етіологія, патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
89. Вади трикуспідального клапану. Етіологія , патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і протипокази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
90. Вади клапану легеневої артерії. Етіологія , патогенез, порушення геодинаміки, клініка, діагностика, класифікація. Покази і проти покази до хірургічного лікування, його види, тактика ведення хворих після оперативного лікування.
91. Вроджені вади у дорослих: дефект міжпередсердної перетинки, дефект міжшлуночкової перетинки, відкритий артеріальний протік, коарктація аорти, стеноз легеневої артерії. Механізми порушення гемодинаміки, клініка, діагностика. Легенева гіпертензія, синдром Ейзенменгера та інші ускладнення. Покази та протипокази, види хірургічного лікування. Експертиза.
92. Інфекційний ендокардит. Визначення, патогенез, класифікація Клініка, діагностика, ускладнення. Особливості перебігу в залежності від збудника.

93. Лікування інфекційного ендокардиту. Показання до хірургічного лікування. Особливості антибактеріального лікування в залежності від збудника. Первинна і вторинна профілактика.
94. Серцева недостатність (СН): класифікація, етіологічні фактори, патогенетичні механізми. Діагностичні критерії хронічної СН.
95. Клінічні прояви хронічної СН і їх особливості в залежності від стадії , варіанту, ФК. Ускладнення
96. Базисні медикаменти для лікування хронічної систолічної СН : діуретики, інгібітори АПФ, бета-блокатори, серцеві глікозиди, антагоністи ангіотензинових рецепторів, інгібітори альдостерону, інотропні препарати.
97. Немедикаментозне лікування. Ресинхронізаційна терапія. Зовнішня контрапульсація. Трансплантація серця та імплантація кардіовертера-дефібрилятора. Роль фізичного тренування.
98. Стратифікація ризику, прогноз, первинна і вторинна профілактика, експертиза у хворих з хронічною СН.
99. Гостра серцева недостатність. Визначення ГСН, класифікація, етіологія, патогенез, механізми розвитку. Клініка, діагностика, диф. діагностика, різних форм ГСН.
100. набряк легень як прояв ГСН. Причини, особливості клініки та лікування.
101. Кардіогенний шок. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диф. діагностика.
102. Тромбоемболія гілок легеневої артерії (ТЕВЛА). Фактори ризику. Етіологія, патогенез, пат. анатомія, класифікація ТЕЛА. Клініка різних варіантів ТЕЛА. Гостре легеневе серце. Диференційна діагностика ТЕЛА.
103. Лікування ТЕЛА. Тромболітична, антикоагулянтна терапія ТЕЛА. Місце хірургічного лікування при ТЕЛА. Первинна і вторинна профілактика.
104. Раптова серцева смерть. Визначення і номенклатура РСС. Предиктори. Механізми РСС. Первинна і вторинна профілактика.
105. Серцево-легенево-церебральна реанімація. Правові аспекти СЛЦР. Організація СЛЦР. Особливості після реанімаційного періоду. Після реанімаційна хвороба
106. Легенева гіпертензія. Класифікація. Ідіопатична легенева гіпертензія. Патогенез, клініка, діагностика, ускладнення, лікування, прогноз
107. Хронічне легеневе серце (ХЛС). Визначення, класифікація, етіологія та патогенез ХЛС. Клініка, діагностика ХЛС. Ускладнення.
108. Лікування, профілактика різних форм ХЛС. Ускладнення різних форм ХЛС. Експертиза непрацездатності.
109. Хвороби аорти: аортит, аневризма, розшарування, х-ба Такаюсу. Етіологія, патогенез, Клініка, діагностика, диф. діагностика, лікування. Покази до операції.
110. Захворювання периферійних вен, сучасні підходи до діагностики та лікування
111. Показання та принципи підготовки хворих до діагностичних та лікувальних інтервенційних втручань
112. Сучасні хірургічні методи діагностики та лікування коронарної хвороби серця

Критерії оцінювання.

Вступний іспит в аспірантуру з кардіології проводиться у формі усної відповіді на чотири запитання екзаменаційного білета.

Рівень знань вступників до аспірантури оцінюється на «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Критерії оцінки знань:

- Оцінка **«відмінно»** ставиться за правильні та повні відповіді на всі запитання екзаменаційного білета. Лікар виявляє особливі творчі здібності, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- Оцінка **«добре»** ставиться за правильні, але неповні відповіді на теоретичні запитання або за несуттєві огріхи чи неточності у визначенні понять і термінів. Вступник вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, у т.ч. добирати аргументи для підтвердження думок; порушена логічна послідовність відповіді вступника.

- Оцінка **«задовільно»** - лікар володіє значною частиною теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; відповіді на пропоновані запитання переважно правильні, але неповні допущено неточності у формулюваннях, теоретичний матеріал подано з огріхами.

- Оцінка **«незадовільно»**- вступник не дає відповіді на всі запитання білета, у викладі допущені грубі помилки, які засвідчують незнання та

нерозуміння матеріалу. Вступник не володіє матеріалом дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Відповідає низькому (рецептивно-продуктивному) рівню компетентності.

Література

1. Амосова Е.Н. Клиническая кардиология. Т.1.2. // Киев, Здоров'я. -1998 (Т1), 2002 (Т2).
2. Антиаритмічна терапія при фібриляції передсердь. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // К. – 2012. – 60 с.
3. Аритмология и электрофизиология. Сборник лекций в схемах и таблицах / Под ред. О.С.Сычева – Киев, 2010. – 243 С.
4. Артериальная гипертензия и сердечно-сосудистый риск / Под ред. Ю.Н.Сиренко, О.И.Жаринова – Киев, „Четверта хвиля”. – 2009. – 159 С.
5. Боброва Е.В., Коломиец В.В. Эффективность бета-блокаторов у больных эссенциальной гипертензией в сочетании с сахарным диабетом // УКЖ. – 2014. - №4. – С. 47-48
6. Вершигора А.В., Долженко М.М., Несукай В.А., Островська М.М. // Надання допомоги пацієнтам з фібриляцією передсердь бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги за даними Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф м. Києва // Здоров'я України. – 01.04.2015
7. Давидова І.В. Гиполипидемическая терапия у пациентов с высоким и очень высоким кардиоваскулярным риском. // Український медичний часопис. – 2015. - №2 (106).
8. Давидова І.В. Як можна поліпшити лікування хворих з АГ та ЦД і підвищити прихильність цього лікування? // Диабет. Ожирение. Метаболический синдром. – 2015. - №4. - С. 60-66
9. Давыдова И.В. Особенности течения и тактика ведения больных артериальной гипертензией в возрасте 60 лет и старше согласно современным рекомендациям. // Здоров'я України. – 2014. - №6 (33). - С. 22-23.
10. Давыдова І.В.,Профілактика інсульту та судинної деменції при ессенціальній гіпертензії. // ЛШки України. - 2014 №7-8. - С. 6-11

11. Дзяк Г.В., Жарінов О.Й. Фібриляція передсердь // Київ, Четверта хвиля. – 2011. – 192 С.
12. Діагностика та лікування екстрасистолії і парасистолії. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // К. – 2012. – 36 с.
13. Долженко М.М. Aspirin: yesterday, today, and tomorrow // *Pediatr Med Rodz.* - 2014. № 10 (2). - P. 137–151.
14. Долженко М.Н. Aspirin: yesterday, today, and tomorrow // *Pediatr Fam Med.* - 2014. № 1(1). – P. 2014. – 42-56
15. Долженко М.Н. Таблетка в кармане или что делать пациенту до приезда скорой помощи. // *Медичний часопис.* – 2014. - № 5 (103)
16. Жарінов О.Й., Куць В.О. Холтеріське та фрагментарне моніторування ЕКГ. Навчальний посібник // Київ. – 2010. – 127 С.
17. Зозуля І.С., Боброва В.І., Ганджа Т.І. Діагностика мозкового інсульту в практиці сімейного лікаря // *Збірник статей «Здоров»я суспільства*. – 2014. – Т.3.- №1-2. – с.7
18. Кардиоанестезиология. Искусственное кровообращение. Защита мио-карда. / Под ред. В.Б.Максименко. – К.: Книга плюс. – 2007. – 244 с.
19. Кардиология. Национальное руководство под ред. Ю.Н.Беленкова, Р.Г.Оганова - Москва, «Гэотар-Медиа». – 2014. – 1232 С.
20. Клінічна доплерівська ультрасонографія. За ред. Пола Л. Аллана, Пола А. Даббінса, Мирона А. Позняка, В. Нормана Макділена // Львів, Медицина світу. – 2007. – 376 С.
21. Коваленко В.М., Сичов О.С., Долженко М.М., Іванів Ю.А. Деяк С.І, Поташев С.В. Носенко Н.М. Рекомендації з ехокардіографічної оцінки діастолічної функції лівого шлуночка. Рекомендації робочої групи з функціональної діагностики Асоціації кардіологів України та Всеукраїнської асоціації фахівців з ехокардіографії. - 2013
22. Кушаковский М.С. Аритмии сердца (расстройства сердечного ритма и нарушения проводимости. Причины, механизмы, электрокардиографическая и электрофизиологическая диагностика, клиника. Лечение). Руководство для врачей / Издание 2-е, дополненное // СПб: ИКФ"Фолиант". - 1998. - 640 с.

23. Лизогуб В.Г., Кузно Н.В. Ишемическая болезнь сердца. – Киев, «Здоровья». – 2007. – 432 С.
24. Лікування гострого інфаркту міокарда у пацієнтів з елевацією сегмента ST. Рекомендації Асоціації кардіологів України // Київ. – 2009. – 50 С.
25. Медико-соціальні аспекти хвороб системи кровообігу (аналітично-статистичний посібник) / За ред. В.М.Коваленка, В.М.Корнацького // Київ. – 2009. – 146 С.
26. Можливість гіпотензивної терапії у пацієнтів високого кардіоваскулярного ризику (Методичні рекомендації) // Київ. – 2008. – 32С.
27. Мымренко С.Н. Фибрилляция предсердий: вопросы патогенеза, алгоритмы диагностики, клиническая значимость, стратегии лечения. Часть 1 // Лпки України. - 2014 №2, - с.34 – 32-38.
28. Мымренко С.Н., Особенности течения фибрилляции предсердий при различных синдромах вопросы диагностики. Часть 2. // Лпки України. - 2014 №3-4, - с.27 – 32
29. Мымренко С.Н., Фибрилляция предсердий: вопросы патогенеза, алгоритмы диагностики, клиническая значимость, стратегии лечения. Часть 3. Тактика лечения больных с фибрилляцией предсердий // Лпки України. - 2014 №7-8, - С. 72-80
30. Нарушения сердечного ритма и проводимости. Руководство для врачей / Под ред. Сычева О.С. // Киев – 2009 – 654 С.
31. Нетяженко В.З. Гострий коронарний синдром. Діагностичні заходи та алгоритм лікування // Київ. - 2009. – 191 С.
32. Оцінка та модифікація ризику серцево-судинних ускладнень у хворого з артеріальною гіпертензією (Методичні рекомендації) // Київ. – 2008. – 19 С.
33. Пархоменко О.М., Амосова К.М., Дзяк Г.В., Нетяженко В.З., Воронков Л.Г. та інші. Клінічні рекомендації з діагностики та лікування гострої серцевої недостатності: оновлення 2014 року // Український кардіологічний журнал. - 2014. - № Додаток № 2. - С. 5-27.
34. Рекомендации по диагностике и лечению суправентрикулярных тахикардий 2012. Подготовлены членами Ассоциации аритмологов Украины и Рабочей группой по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины // К. – 2012. – 26 с.

35. Рекомендации по применению имплантируемых устройств 2012. Рекомендации Рабочей группы по нарушениям ритма сердца Ассоциации аритмологов Украины // К. – 2012. – 26 с.
36. Рекомендації Асоціації кардіологів України з діагностики, лікування та профілактики хронічної серцевої недостатності у дорослих // Київ. – 2009. – 22 С.
37. Рекомендації з проведення катетерних абляцій. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // К. – 2012. – 31 с.
38. Руководство по кардиологии. Под редакцией В.Н.Коваленко // Киев, МОРИОН. – 2008. – 1424 С.
39. Свіщенко Є.П., Багрій А.Е., Єни Л.М., Ковал С.М., Коваленко В.М., Меліна І.М., Сіренко Ю.М. Рекомендації Української асоціації кардіологів, Української асоціації ендокринних хірургів, Асоціації нефрологів України з диференціальної діагностики артеріальних гіпертензій 2014. Рекомендації підготувала робоча група Асоціації кардіологів // Артериальная гипертензия. – 2014. - №3. – С. 64 – 93.
40. Свіщенко Є.П., Коваленко В.М., Сіренко Ю.М. та інші. Рекомендации Украинської Асоціації кардіологів з профілактики та лікування артеріальної гіпертензії. Посібник до Національної програми профілактики і лікування артеріальної гіпертензії. П'яте видання, виправлене і доповнене // Київ. – 2011.
41. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / За ред. проф.В.М.Коваленка, проф.М.І.Лутая, проф. Ю.М.Сіренка. // К.: Асоціація кардіологів України. – 2007. – 128 С.
42. Серцево-судинні захворювання у віковому аспекті: особливості діагностики та лікування. Лекції Української кардіологічної школи ім.М.Д.Стражеска/За ред.В.М.Коваленка // Київ. – 2011. – 211 С.
43. Сичов О.С., Лутай М.І., Романова О.М. і інші. Амбулаторне ЕКГ-моніторування. Рекомендації Асоціації кардіологів України // Київ. – 2010. – 44 С.
44. Сіренко Ю.М., Радченко Г.Д., Граніч В.М. і інші. Профілактика уражень мозку при артеріальній гіпертензії (Методичні рекомендації) // Київ. – 2010. – 47 С.

45. Соколов М.Ю. Реестр перкутанных коронарных вмешательств: первые результаты анализа // Серце і судини.— 2013.— № 3.— С. 7—19.
46. Соколов М.Ю., Студзинская М.И. ОКС без стойкой элевации сегмента ST, особенности интервенционной терапии // УКЖ -2013. - №5. - С.14-26
47. ESC Guidelines for the Management of Stable Angina Pectoris Executive Summary //European Heart J. – 2006. – V. 27(11). - P. 1341-1381 and Full Text www.escardio.org
48. ESC Guidelines on the management of cardiovascular diseases during pregnancy: the Task Force on the Management of Cardiovascular Diseases during Pregnancy of the European Society of Cardiology (ESC). // Eur Heart J. – 2011. – V. 32(24). – P. 3147-97
49. European Guidelines on cardiovascular disease prevention in clinical practice (version 2012). The Fifth Joint Task Force of the European Society of Cardiology and Other Societies on Cardiovascular Disease Prevention in Clinical Practice (constituted by representatives of nine societies and by invited experts).// Eur Heart J. – 2012. – V. 33(17). – P. 2126.

Голова предметної комісії
завідувач кафедри кардіології

М.М.Долженко